

SEMINÁŘ O DĚJINÁCH KNIŽNÍ KULTURY V BANSKÉ ŠTIAVNICI

Ve dnech 17.-19. listopadu 1999 proběhl v Banské Štiavnici odborný knihovnický seminář Knížná kultura v Banskej Štiavnici a okolí (výzkum tiskáren, soukromých i institucionálních knihoven a písemnictví této oblasti, tisky se štiavnickou tematikou, jejich obsahová i jazyková náplň apod.).

Seminář pořádaný Národním bibliografickým ústavem Slovenské národní knihovny v Matici slovenské v Martině, knihovnickou sekcí, komisí pro historické knižní fondy a bibliografickou sekcí Spolku slovenských knihovníků, Historickým ústavem Slovenské akademie věd v Bratislavě, Státním okresním archivem v Banské Štiavnici a Slovenským báňským muzeem v Banské Štiavnici se uskutečnil s finanční podporou fondu. Ministerstvo kultury Slovenské republiky Pro Slovakia a fondu Pro historia.

Bohatý program příspěvků (z 31 přihlášených jich odeznělo 29) byl rozdělen do čtyř tematických celků. Úterní odpolední zahajovací blok, slavnostně uvedený zastupujícím ředitelem Slovenské národní knihovny Horstem Hoghem, byl věnován především dějinám knihtisku dané oblasti. Zaznělo pět referátů na toto téma (např. příspěvek Júlia Valacha ze Státního oblastního archivu v Banské Bystrici s názvem *činnosť tlačiarňí v Banskej Štiavnici do roku 1950*, vystoupení Moniky Nagyové nazvané *Tlačiareň Jána Františka Sulcera na prelome 18. a 19. storočia* a příspěvek Evy Augustinové z Národního bibliografického ústavu Matice slovenské v Martině *Banskoštiavnické tlače 18. storočia*). Navečer byla pro zájemce připravena prohlídka expozice banskoštiavnické galerie.

Druhý den zasedání byl neméně nabitý. Téma zasedání bylo zaměřeno na historické knihovny mající spojitost s Banskou Štiavnicí (Kamila Fircáková z Univerzitní knihovny v BRATISLAVĚ hovořila na téma *Historické knižnice Banskej Štiavnice*. Adriana Faňčovičová ze Slovenského báňského muzea v Banské Štiavnici vystoupila s referátem *Zachované historické knižné fondy v Slovenskom banskom múzeu v Banskej Štiavnici*. Wiliam Čičaj z Historického ústavu SAV v Bratislavě se věnoval rozboru měšťanských knihoven pol. 16.-18. století v Banské Štiavnici v příspěvku nazvaném *Waldbürger a jeho knižnica* apod.) a na činnost některých významných banskoštiavnických rodáků (referát Evy Frimové z Historického ústavu SAV *Humanistické tlače banskoštiavnického rodáka Petra Fradelia*, Angely Škovierové o Pavlu Kyrmezerovi - *Pavel Kyrmezer a jeho vzťah ku Slovensku*) i na příspěvky odbornějšího charakteru věnované technické literatuře, mineralogii i učebnicím týkajícím se těžby kovů (např. vystoupení Miroslava Kamenického z Historického ústavu SAV v Bratislavě na téma *Obsahová náplň probierbuchov so štiavnickou proveniencou*, referát Eugena Kladivíka ze Slovenského báňského muzea v Banské Štiavnici s názvem *Učebnice baníctva profesorov Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici* nebo příspěvek Ivana Herčka z přírodovědecké fakulty Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici nazvaný *Učebnice mineralogie a geológie profesorov Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici*). Večer měli zájemci možnost prohlédnout si zajímavou expozici Slovenského báňského muzea a zúčastnit se slavnostního přijetí primátorem města Banské Štiavnice v reprezentativních prostorách

městské radnice.

Poslední den konference přinesl referáty různého zaměření (jazykovědný pohled na rukopisy z Banské Štiavnice - referát Eleny Krasnovské a Jany Skladané - ze SAV v Bratislavě na téma *Slovenské rukopisy z Banskej Štiavnice v pramennej základni historického slovníka slovenského jazyka do konca 18. storočia*, rozbor zajímavé a cenné grafické sbírky v kostele sv. Antonína nedaleko B. Štiavnice, otázku knižních vazeb, přípravy knižních exponátů na výstavy, informaci o knižní sbírce Muzea Komenského v Přerově s ohledem na slovacika apod.) - všechny měly však jedno společné - problematiku historických fondů. V diskusních příspěvcích pak zazněla další zajímavá témata. Václav Pumprla z Muzea Přerov připomněl 5000. výročí olomouckého knihtisku v kontextu dějin olomouckého knihtisku, Olga Kuchtová podala stručnou, ale výstižnou charakteristiku církevní knihovny kostela sv. Antonína a vhodným způsobem tak doplnila informace Katariny Zavadové o grafické sbírce této instituce, Jaroslava Kašparová upozornila a možnost zajímavého srovnání dvou existujících verzí skladby Bonus judex vydaných v Praze v roce 1620 tiskařem Pavlem Sessiem, tj. latinské verze Petra Fradelia a české verze Viktorína Morávka. Gabriela Žibritová a Dušan Katusčák z Univerzity Komenského v Bratislavě, k nimž se přidali další účastníci konference, diskutovali nad obtížností stanovení horní hranice pro definici starého tisku (zda rok 1800, či 1830, či dokonce 1850 nebo 1860). Účastníci semináře se shodli na tom, že tuto hranici nelze stanovit apriorně, ale až na základě zhodnocení řady různých faktorů souvisejících jak se změnami ve výrobě knih, tak s vývojem národních literatur i s postupnými následnými změnami ve struktuře knih, jejich typografické a výtvarné podobě.

V závěrečném usnesení navrhli účastníci jako místo příštího setkání Skalici a jako nosné téma právě otázky knihtisku a knižní kultury 19. století a také málo studovanou problematiku obdytu a prodeje knih.

Banskoštiavnickou konferenci o problematice historických knižních fondů je nutno hodnotit jako velice užitečnou nejen z hlediska vzájemné spolupráce knihovníků a odborných pracovníků obou republik, ale také z hlediska výzkumu knižní kultury jako takové. Ukázalo se, že řada badatelů na Slovensku nejenže řeší obdobné problémy v rovině obecné (otázky ochrany fondů, počítačové katalogizace, otázky periodizace starých tisků aj.), ale přímo i konkrétní badatelská témata týkající se knižní kultury obou zemí (slovenští spisovatelé působící v Čechách - D. Basilius, P. Fradelius, Pavel Kyrmezer aj.). Účast české strany na těchto pravidelných konferencích je dle mého názoru přínosem pro obě strany (shodli jsme se na tom nejen s kolegy ze Slovenska, ale i s V. Pumprlou, dlouholetým pravidelným účastníkem těchto seminářů), stejně jako je užitečná a prospěšná účast slovenských badatelů na obdobných konferencích pořádaných v českých zemích (naposledy koncem října v Českém Krumlově).

Jaroslava Kašparová